

**საქართველოს საბანკო სექტორის სტრატეგიული განვითარების
ტენდენციების შესახებ**
**About Commercial Bank Credit Portfolio and Modern Risk Assessment
Methods**

თემურ ბერიძე - საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი
მაგისტრი, berbaritemo@gmail.com
Temur Beridze - Georgian National University
MBA Student, berbaritemo@gmail.com

რეზიუმე. სტატიაში განხილულია საქართველოს საბანკო სექტორის წარმოშობის წინა პირობა და შემდგომში მისი განვითარების ტენდენციები, როგორია თანამედროვე საბანკო სიტემა არსებულ ბაზარზე, რამ განაპირობა მასზე რეგულაციების დაწესება, როგორია რეგულაციის უარყოფითი და დადებითი მხარეები, რომელიც საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ არის შემუშავებული და განსაზღვრავს საქართველოს საბანკო სისტემის განვითარების სტრატეგიების მიმართულებას, რა საკანონმდებლო აქტები არის საქართველოს კანონმდებლობაში ფინანსური ბაზრის მიმართ მიღებული, რამდენად ახერხებს სახელმწიფო არსებული მარეგულირებელი სისტემის მეშვეობით მოახდინოს დასახული მიზნის შესრულება, როგორ აისახება ყოველივე ეს საქართველოს საბანკო ბაზარზე, ასევე განხილულია არსებული ხარვეზები, გამოწვევები და მათი შესრულების აუცილებლობა.

საკვანძო სიტყვები: საბანკო სექტორი, საბანკო სისტემა, ეკონომიკური სტაბილურობა, ეროვნული ბანკი, საბანკო ბაზარი, კანონმდებლობა

Abstract: The article discusses the preconditions of the emergence of the Georgian banking sector and its subsequent development trends, such as the modern banking system in the existing market, which led to the establishment of regulations, such as the negative and positive aspects of the regulation developed and defined by the National Bank of Georgia. Angler Fish Restaurant system development strategies direction, what is the legal acts of legislation adopted in the financial market, how well the existing regulatory system through the set target performance, how it impacts all of Georgia's banking market, as well as the gaps, challenges and sun If the need for implementation.

Keywords: banking sector, banking system, economic stability, national bank, banking market, legislation.

შესავალი. უნდა აღინიშნოს, რომ საბანკო სეგმენტი მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაში, სავალუტო კურსის მართვაში. თავის მხრივ საბანკო სეგმენტს აქვს სახელმწიფოს მხიდან დაწესებული კანონის შესაბამისი ნორმები, რათა დარეგულირებულ იქნას ქვეყანაში მიმდინარე ეკონომიკური პროცესები და არ გამოიწვიოს რაიმე სახის უკუჩვენებები. საკითხის აქტუალურობა განპირობებულია იმ ფაქტით, რომ საქართველო წარმოადგენს ქვეყანას სადაც მუდმივად ხდება სავალუტო კურსის ცვალებადობა. ეს უკავშირდება უცხო ქვეყნიდან ინვესტიციების მოდინებას ან პირიქით. ასევე შეიძლება გამოწვეული იყოს ქვეყნის გარეთ მიმდინარე მსოფლიო პოლიტიკური მოვლენებით. საქართველოში ბოლო დროს ქვეყანაში შეინიშნება საბანკო რეგულაციების ცვლილებები. ასევე ახალი წესების დაკანონება ხორციელდება ეროვნული ბანკის მხრიდან, რაც თავის მხრივ გამოწვეულია ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ-ეკონომიკური მდგომარეობიდან. საბანკო სისტემა არის ეკონომიკის ყველაზე ურთულესი და აუცილებელი სფერო, რომელიც მუდმივად საჭიროებს განვითარებას. სულ უფრო ნაკლებად გამოიყენება ნაღდი ანგარიშწორება, რაც იწვევს ბანკზე სასიცოცხო მნიშვნელობის დამოკიდებულებას.

ძირითადი ტექსტი. საქართველოში საბანკო სისტემის განვითარების ტენდენციებზე საუბრისას მნიშვნელოვანია ითქვას, რომ საქართველოში საბანკო სისტემის განვითარებას საფუძველი ჩაეყარა მე-19 საუკუნეში. 1975 წელს პირველი ბანკი დაარსა ილია ჭავჭავაძემ და ეწოდებოდა „თბილისი საადგილმამულო ბანკი“. აღნიშნულ ბანკში მიწებს აგირავებდნენ თავდ-აზნაურები, მათი ბანკის შუამდგომლობით ყიდვა შეეძლოთ გლეხებს. პირველმა ქართულმა ევროპული სისტემის სტილის ბანკმა არსებობა შეწყვიტა 1909 წელს.

შემდგომში საბანკო სისტემის განვითარების ეტაპი უკავშირდება 1991 წელს საქართველოს დამოუკიდებლობის მოპოვებას და საბჭოთა

კავშირის დაშლას. ამ პერიოდში დაიწყო კომერციული ბანკების გახსნა. ქვეყანაში არ არსებობდა საბანკო რეგულაციები, ჩამომლილი იყო ქვეყნის ეკონომიკა, ეროვნული ვალუტა არ არსებობდა და ქვეყანაში გარდამავალი ვალუტა კუპონი ფუნქციონირებდა ფულად მიმოქცევაში. ბანკის გახსნის ლიცენზიის აღება ყველასათვის იყო შესაძლებელი. ასობით ბანკი გაიხსა და ასობითვე დაიხურა. ხალხს ნდობა ჰქონდა დაკარგული ბანკების მიმართ, რადგანაც დანაზოგი რომელიც ქონდა საბჭოთა ხელისუფლების დროს ბანკებში შეტანილი ფულის გაუფასურების გამო დაეკარგათ და აღარ დაუბრუნდა უკან. ამიტომ ადამიანები ბანკების მიმართ ძალიან უნდობლად განეწყვენენ.

მნიშვნელოვანია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ შემუშავებულ სტატისტიკა, საქართველოში არსებული ბანკების შესახებ სადაც აღნიშნულია, რომ 1995 წელს საქართველოში არსებობდა 102 კომერციული ბანკი, ხოლო 2006 წელს საქართველოში არსებობდა 17 კომერციული ბანკი.

აღნიშნული მონაცემების მიხედვით საქართველოში ბანკების სისტემა თავდაპირველად ჩამოუყალიბებელი იყო და არ ქონდათ მარეგულირებელი, მართვითი და სტრატეგიული მუშაობის გეგმა. 2018 წლისათვის საქართველოში ფუნქციონირებს 18 ბანკი.

მნიშვნელოვანი ფაქტია, რომ ბანკების სიმრავლის დღროს საქართველოში უფრო ნაკლები ფილიალი მოქმედებდა ვიდრე სიმცირისი დროს. ბანკების ფილიალების რაოდენობა წლების მიხედვით ნაშრომში წარმოდგენილია ცხრილის სახით. იხილეთ ცხრილი N1.

ცხრილი N1.

კომერციული ბანკების რაოდენობა დიაგრამის სახით

ბანკების რაოდენობა	ფილიალის რაოდენობა	წლები
61 ბანკი	242 ფილიალი	1966 წელი
18 ბანკი	955 ფილიალი	2017 წელი

ცხრილში მოცემული მონაცემების მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ ბოლო ოცი წლის განმავლობაში საქართველოს საბანკო სისტემაში განხორციელდა აუამრავი ცვლილება. ქვეყანაში მიმდინარე სოციალურ-პოლიტიკური პროცესები მასზე მუდმივად ახდენდა გავლენას და არამართო ქვეყნის შიგნით მიმდინარე პროცესები, არამედ ქვეყნის გარეთაც.

აღსანიშნავია რომ ბოლო წლების განმავლობაში არამართო ბანკების ფილიალების მატება მოხდა არამედ, არამედ ბანკებმა მოახერხეს რეპუტაციის აღდგენა და კვლავ მოიპოვე საზოგადოების ნდობა. ამაზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ გაიზარდა ბანკის მომხმარებელთა რაოდენობა და საჭირო შეიქმნა ახალი ფილიალები.

ასევე გატარებული რეფორმების პროგრესზე მეტყველებს არსებული მონაცემები, რომლებიც აგრეთვე საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ იქნა გამოქვეყნებული. წლების მიხედვით კომერციული ბანკების ჯამური აქტივობების და კაპიტალის შესახებ ინფორმაციას გთავაზოთ ცხრილის სახით. იხილეთ ცხრილი N2.

ცხრილი N2.

საბანკო ჯამური აქტივობები და კაპიტალი წლების მხიედვით

აქტივები წლების მიხედვით	კაპიტალი წლების მიხედვით	წლები
1,7 მილიარდი ლარი	400 მილიონი ლარი	2004
26.7 მილიარდი ლარი	3,8 მილიარდი ლარი	2017

ნაშრომის ფარგლებში მოპოვებული ინფორმაცია ბანკების სიტემების განვითარების შესახებ ცხადყოფს, რომ ბოლო წლების განმავლობაში საქართველოში საბანკო სისტემამ რეკორდული მაჩვენებლით განიცადა პროგრესი, გაზარდა კაპიტალი და ჯამური ბრუნვა, შემცირდა სუსტი ბანკების რაოდენობა ბაზარზე და კონკურენტუნარიანი ბანკები დარჩნენ ბაზარზე, რომლებიც მუდმივად აფართოვებენ საქმიანობის არეალს ქვეყნის

ტერიტორიაზე, ამაზე მეტყველებს ბანკების ფილიალების რაოდენობა.

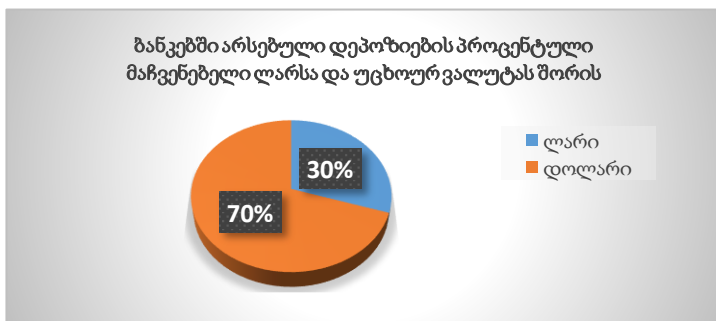
ჯაჭვური თანმიმდევრობით თუ განვიხილავთ ლოგიკურია, რომ საბანკო მომსახურების სერვისების მატებასთან და ბრუნვის რეკორდული მაჩვენებლის ზრდასთან ერთად გაზრდილია ბანკში მოქალაქეების მიმართ განთავსებული დეპოზიტების რაოდენობაც. მეტი სიცხადისათვის გთავაზობთ ცხრილს N 3.

ცხრილი N3.

ბანკში განთავსებული დეპოზიტების რაოდენობა წლების მიხედვით

ბანკში განთავსებული დეპოზიტები	წლები
56 მილიონი ლარი	1999 წელი
16 მილიარდი ლარი	2017 წელი

მნიშვნელოვანია ითქვას, რომ მოსახლეობის უმეტესობა ამჯობინებს დეპოზიტზე თანხა შეინახოს არა ეროვნულ ვალუტაში არამედ უცხოურ ვალუტაში. ძირითადად დოლარში და ევროში. ბანკებში არსებული დეპოზიტების პროცენტული მაჩვენებელი ლარსა და უცხოურ ვალუტას შორის იხილეთ დიაგრამა N1-ის სახით. დიაგრამა N.1 ბანკებში არსებული დეპოზიტების პროცენტული მაჩვენებელი ლარსა და უცხოურ ვალუტას შორის

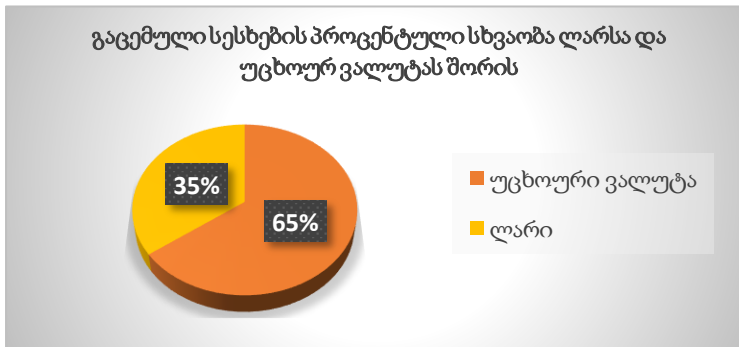

სერვისის შესახებ ინფორმაციის მოპოვება მხოლოდ 2003 წლიდან იქნა შესაძლებელი 2016 წლის თანაფარდობით. სხვაობა გაცემული სესხების შესახებ წლების მიხედვით იხილეთ ცხრილი N4.

ჯამური სხვაობა გაცემული სესხებს შორის წლების მიხედვით

ჯამური სხვაობა		წლები	
746 მილიონი ლარი		2003	
16,8 მილიარდი ლარი		2016	

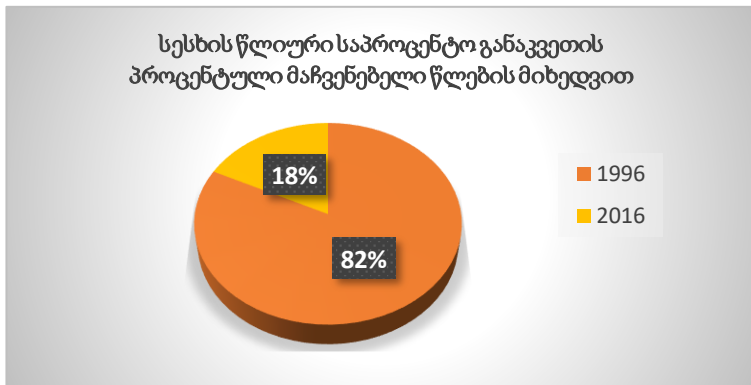
მნიშვნელოვანია არღიშნოს, რომ როგორც დეპოზიტების შემთხვევაშიც აქაც უფრო მეტი სესხის გაცემა განხორციელდა უცხოურ ვალუტაში. პროცენტულ მაჩვენებელს სესხის გაცემის ვალუტის მიხედვით ლარსა და უცხოურ ვალუტას შორის გთავაზობთ დიაგრამა N2-ის სახით.

დიაგრამა N2. სესხის გაცემის პროცენტული სხვაობა ლარსა და უცხოურ ვალუტას შორის საბანკო აქტივების, დეპოზიტებისა და სესხების ზრდასთან ერთად იკლებდა რაც შეეხება სესხებს, აქაც მაჩვენებელი არის მზარდი. ბანკის ამ ხოლო რაც შეეხება სესხის წლიურ საპროცენტო განაკვეთს, უნდა აღინიშნოს რომ კონკურენციის პარალელურად და ქვეყანაში არსებული ეროვნული ბანკის მიერ შემუშავებული რეგულაციების ზეგავლენით სესხის წლიური საპროცენტო განაკვეთი მუდმივად მცირდება. არსებული სხვაობა საბანკო სისტემის ჩამოყალიბების პერიოდსა და უახლოს წელს შორის იხილეთ დიაგრამა N3 სახით.

სესხის საპროცენტო განაკვეთზე საუბრისას უნდა აღინიშნოს, რომ მისი ცვალებადობა მუდმივად კლებადი არ იყო და ეს დამოკიდებული იყო ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ-ეკონომიკურ

ფაქტორებთან. სესხის განაკვეთზე მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინა მონოტორულმა პოლიტიკამ, საქართველოს ბანკის მიერ შემუშავებული მკაცრი პოლიტიკის გამო, რაც გამოწვეული იყო ეროვნული ვალუტის გაუფასურებით, მოხდა დოლარში აღებული სესხების ლარში გადაანგარიშება.

დიაგრამა N3. სესხის წლიური საპროცენტო განაკვეთის პროცენტული სხვაობა წლების მიხედვით

ასევე აიკრძალა დოლარში სესხის გაცემა, რამაც გამოიწვია საპროცენტო განაკვეთის ზრდა. ასეთ შემთხვევაში ზრდა განაპირობებს ის ფაქტი, რომ უცხოური ვალუტა არის მყარი და გაცემული სესხი უფრო დაბალპროცენტიანია, გამომდინარე რისკის ფაქტორის გათვალისწინებით. რაც მეტია რისკი გაცემული სესხის მით მეტია პროცენტი. იმის გამო, რომ მიმდინარეობს ლარის ვალუტის ვარდნა, საბანკო სექტორი ითვალისწინებს გაცემული თანხი შესაძლო გაუფასურების შედეგად მირებულ ზიანს და საპროცენტო განაკვეთს ნიშნავს მეტად უფრო მაღალს. სწორედ ამიტომ 2015 წელს მოხდა სესხების წლიური საპროცენტო განაკვეთის ზრდა 9% მაჩვენებლიდან 15% ამდე. რაც იყო შედეგი მონოტორული მკაცრი პოლიტიკის კომერციული საბანკო სექტორის მიმართ.

თანამედროვე ეტაპზე მნიშვნელოვანია ის ფაქტიც, რომ ეროვნულმა ბანკმა მოახდინა დამოუკიდებლად არსებობა და ის

წარმოადგენს ცალკე ორგანოს სახელმწიფოსა და კერძო ბანკებს შორის. ის განსაზღვრავს ძირითად მიმართულებებს ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის თვალსაზრისით და გარკვეულწილად მასზე დამოკიდებული როგორ განვითარდება საქართველოში საბანკო სისტემა.

საქართველოს საბანკო სისტემის განვითარების ტენდენციებზე საუბრისას უნდა ითქვას, რომ მუდმივად ხორციელდება ცვლილები. ინოვაციების დაგეგმვა და ახალი რეგულაციების შემოღება. [გაბრიჭიძე ა.საქართველოს საფინანსო-საკრედიტო ურთიერთობების სრულყოფის გზები 2005 წელი]

საქართველოში საბანკო სისტემის განვითარების თვალსაზრისით ყველაზე მეტად განვითარებული და ჩამოყალიბებული არიან კომერციული ბანკები, გამომდინარე იქედან, რომ საქართველოში ბოლო ათწლეულში განხორციელებულმა ფულად-საკრედიტო სისტემის ინსტიტუციონალური ჩამოყალიბება, მაკროეკონომიკის სტაბილიზაცია, მოხდა სხვადასხვა კომერციული ბანკების წარმოშობა ბაზარზე და გატარდა რიგი რეფორმები, საბანკო სისტემების ჩამოყალიბებაში შეიძინა დადებითი ტენდენციები.

საქართველოს საბანკო სისტემის განვითარების განხილვისას გამოიკვეთა შემდეგი მნიშვნელოვანი ფაქტორები, რომლებმაც დადებითი გავლენა იქონია საბანკო სისტემის განვითარებაზე და სრულყოფაზე. ესენია:

➤ სახელმწიფოს მხრიდან განხორციელებული ცვლილებები, რომლებმაც შესაძლოა ქვეყანაში ეკონომიკის დასტაბილურება, ფულად-საკრედიტო, საბიუჯეტო და საკრედიტო სისტემის დარეგულირება მოახდინა.

➤ განხორციელდა ფულის მიწოდების კონტროლი და შემუშავება გეგმის, რომელიც კრიტიკულ მომენტებში ეროვნულ ვალუტას ინფლაციისა და გაუფასურების შემთხვევაში დახმარება კურსის შენარჩუნებაში, რაც ფულისხმობს სხვადასხვა ქვეყნების ფულად ერთეულზე ქართული ლარის ყიდვა-გაყიდვის წინასწარ

შემუშავებულ გეგმას. [გაბრიჭიძე ა., საქართველოს საფინანსო-საკრედიტო ურთიერთობების სრულყოფის გზები 2005 წელი]

- მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ასევე ბანკებს შორის არსებულმა კონკურენციამ, ისინი ცდილობდნენ შეეთავაზებინათ უფრო სარგებლიანი დეპოზიტო და დაბალპროცენტიანი სესხი.
- საბანკო სისტემის განვითარებამ გავლენა მოახდინა მოსახლეობის ნდობაზე და მოხდა ბანკში ანაბრებისა გაზრდა.
- საბანკო სისტემაში შეიქმნა კომერცილუ ბანკების რეგულირების სისტემა
- შეიქმნა საბუღალტრო აღრიცხვის, აუდიტისა და ინფორმაციის გამჭვირვალობის ქმედითი სისტემა
- შეიქმნა ინოვაციების და ტექნოლოგიების დანერგვის ტენდენცია, რაც საშუალებას აძლევს ქართულ ბანკებს მომხმარებლებს შესთავაზონ სრულყოფილი მომსახურება
- საბანკო სისტემაში დასაქმდა ბევრი ადამიანი და ქვეყანაში პრიორიტეტული გახდა ამ მიმართულებით განათლების მიღება.
- საქართველოში არსებული ბანკების სახით ჩამოყალიბდა ახალი ფინანსური ინსტიტუტი.

ეროვნული ბანკი არის გარანტი ქვეყანაში ეროვნული ვალუტის სტაბილურობის, მან უნდა მოახდინოს ბალანსი ფულად-საკრედიტო სისტემაში. მისი პოლიტიკა ხშირ შემთხვევაში არის მონოტორული, რაზეც მეტყველებს ბოლო პერიოდში განხორციელებული რეგულაციები საბანკო სისტემაში.

2018 წელს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ მოხდა ახალი რეგულაციის შემუშავება, რომლის მიხედვითაც ფიზიკურ პირებზე აიკრძალა სესხის გაცემა განსაზღვრული ლიმიტის გადაჭარბების შემთხვევაში, ამ ფაქტს დიდი გამოხმაურება მოჰყვა როგორც საბანკო სექტორის ისე მსხვილი გაყიდვების კომპანიებისგან, რომლებიც სარგებლობდნენ საკრედიტო გაყიდვებით და შუამდგომელი, მყიდველსა და კომპანიას შორის იყო ბანკი. 2019 წლის პირველი იანვრიდან ამოქმედდა ეს კანონი და მის თანახმად, სესხის

მაქსიმალური კოეფიციენტის შესახებ მონაცემებს გთავაზობთ ცხრილი N4 სახით.

ცხრილი N4.

სესხის მომსახურების მაქსიმალური კოეფიციენტები

წლიური შემოსავალი	არაეჯირებული მსახიბელი	ჰეჯირებული მსახიბელი
<1000	20%/25%	25% 35%
<=1000-2000	20%/25%	35% 45%
<=2000-4000<	25%/ 30%	45% 55%
<=4000	30%/35%	50% 60%

ეს რეგულაცია გავრცელდა ყველა ეროვნული ბანკის ზედამხედველობის ქვეშ მყოფ სესხის გამცემ საფინანსო ორგანიზაციაზე. მნიშვნელოვანია ითქვას, რომ სხვაობა ლარში და უცხო ქვეყნის გასაცემ ვალუტაში მაინც უცვლელი დარჩა. მიუხედავად იმისა, რომ 2015 წელს განხორციელდა რეგულაცია სესხის უცხოურ ვალუტაში გაცემის შესახებ და მოხდა დოლარში არსებული სესხების კონვერტაცია ლარში იმის გამო, რომ მოსახლეობის დიდი ნაწილი ვერ ახერხებდა ეროვნული ვალუტის ვარდნის შედეგად გაძვირებული უცხოური ვალუტის გადახდას, ახალ რეგულაციაში უცხო ქვეყნის ვალუტაში გასაცემი სესხი საპროცენტო განაკვეთი მაინც დაბალია 15 % ადგილობრივ ვალუტასთან მიმართებაში. ეს იმაზე მეტყველებს, რომ ეროვნულ ბანკს აქვს ხარვეზი ლარის კურსის დასტაბულოებრებასთან დაკავშირებით და ის ხელოვნურადაც ვერ ახერხებს მის შენარჩუნებას. ეს უარყოფით გავლენას ახდენს როგორც ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაზე ისე საბანკო სისტემის სტაბილურობასა და რისკების მატებაზე. უცხოური და ქართული ვალუტის სასესხო საპროცენტო განაკვეთის მაქსიმალური კოეფიციენტი იხილეთ ცხრილის სახით (იხ. ცხრილი N5).

საპროცენტო განაკვეთის მაქსიმალური ზღვარი ქართულ და უცხოურ ვალუტაში

საპროცენტო განაკვეთის მაქსიმალური ზღვარი	
ეროვნული ვალუტა	85 %
უცხოური ვალუტა	70 %

დასკვნის სახით უნდა აღინიშნოს, რომ ეროვნული ბანკი მუდმივად ახორციელებს კონტროლს და მისი პოლიტიკა არის მკაცრად მონოტორული, რაც ხშირად უარყოფითად აისახება საბანკო სისტემაზე და მათ თავისუფლებაზე საკრედიტო-საფინანსო თვალსაზრისით.

დასკვნის სახით უნდა აღინიშნოს, რომ ფინანსურმა გლობალიზაციამ და თანამედროვე მსოფლიოში ახალი ტექნოლოგიების დანერგვამ გამოიწვია ცვლილებები ყველა სფეროში, მათ შორის საბანკო სისტემაშიც. იქედან გამომდინარე, რომ საბანკო სისტემას ყავს ბევრი მომხმარებელი, რაც თავის მხრივ გამოწვეულია მისი მნიშვნელობით ადამიანთა ცხოვრებაში. შეუძლებელია მისი არსებობის გაშე თანამედროვე სამყაროში შეძლოს ადამიანმა ცხოვრება, აილოს ხელფასი, შეიძინოს განვადებით ნივთი, გამოიტანოს სესხი, შეაგროვოს ანაბარი, გააკეთოს რაიმე სახის გადარიცხვა ან გადაიხადოს კომუნალური გადასახადები სახლიდან გასვლის გარეშე. ადამიანებს არ ექნებოდათ ეს სიკეთეები თუ არ იარსებებდნენ ბანკები. მოთხოვნის შესაბამისად, საბანკო სეგმენტი არის მრავალფეროვანი ბაზარზე და კონკურენტუნარიანი.

ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ საბანკო სეგმენტი მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაში, სავალუტო კურსის მართვაში. თავის მხრივ საბანკო სეგმენტი აქვს სახელმწიფოს მხრიდან დაწესებული კანონის შესაბამისი ნორმები, რათა დარეგულირებულ იქნას ქვეყანაში მიმდინარე ეკონომიკური პროცესები და არ გამოიწვიოს რაიმე სახის უკუჩვენებები.

დასკვნის სახით უნდა ითქვას, რომ საქართველო წარმოადგენს ქვეყანას სადაც მუდმივად ხდება სავალუტო კურსის ცვალებადობა. ეს უკავშირდება უცხო ქვეყნიდან ინვესტიციების მოდინებას ან პირიქით. ასევე შეიძლება გამოწვეული იყოს ქვეყნის გარეთ მიმდინარე მსოფლიო პოლიტიკური მოვლენებით. საქართველოში ბოლო დროს ქვეყანაში ჩატარდა საბანკო რეგულაციების ცვლილებები და ახალი წესების დაკანონება ხორციელდება ეროვნული ბანკის მხრიდან, რაც თავის მხრივ გამოწვეულია ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ-ეკონომიკური მდგომარეობიდან.

საბანკო სისტემა არის ეკონომიკის ყველაზე ურთულესი და აუცილებელი სფერო, რომელიც მუდმივად საჭიროებს განვითარებას. სულ უფრო ნაკლებად გამოიყენება ნალდი ანგარიშწორება, რაც იწვევს ბანკზე სასიცოცხლო მნიშვნელობის დამოკიდებულებას.

სტატიაში განხილულმა თემამ ცხადყო, რომ ახალი რეგულაციები განპირობებული იყო ლარის კურსის არასტაბილურობით და აუცილებელი მისი გამყარება, რამაც 2015 წლის რეგულაციის დროს გარკვეულწილად იმოქმედა. ხოლო 2018 წელს შემუშავებული საკრედიტო რეფორმა გამოწვეული ქვეყანაში არსებული კრიზისით ეკონომიკის თვალსაზრისით. სესხის არებისა და განვადებით ნივთის შეძენის დიდი ლიმიტის გამო მოქალაქეებს შეექმნათ პრობლემა და ისინი ვეღარ ახერხებდნენ აღებული ვალების გადახდას, მათი შემოსავალი არ იყო საკმარისი იმისათვის, რომ ეარსებათ და ვალიც დაეფარათ, ამიტომ აღმოჩნდნენ რთულ სიტუაციაში. ეს პრობლემა იმდენად მასიური იყო ქვეყანაში, რომ ეკონომიკის სამინისტრო ინიციატივა და ეროვნული ბანკის ერთობლივი კონსულტაციის შემდგომ დაწესდა ლიმიტი სესხებსა და განვადებებზე. ეს ერთის მხრივ დადებითად აისახა საბანკო სისტემაზე სესხის დაბრუნებისა და რისკების შემცირების მხრივ და მეორე მხრივ, მათ შეუმცირდათ საკრედიტო სეგმენტი, რითაც დიდ მოგებას გამოიმუშავებდნენ.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. საქართველოს ორგანული კანონი „საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“.
2. საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის ბრძანება „კომერციულ ბანკებში რისკების მართვის თაობაზე დებულების დამტკიცების შესახებ“ 2017.
3. ბერიძე რ. ბანკის საკუთარი კაპიტალი. საბანკო მენეჯმენტი. გამომცემლობა „უნივერსალი“. თბილისი. 2009.
4. მოსიაშვილი ვ. ჭელიძე მ. საბანკო საქმის საფუძვლები გამომცემლობა „დან“ თბილისი 2013.
5. მსოფლიო ბანკისა და საქართველოს თანამშრომლობის პროგრამის მოკლე მიმოხილვა. აპრილი. თბილისი. 2012.
6. ცაავა გ. ხანთაძე გ. საბანკო საქმე გამომცემლობა „დან“ თბილისი 2014.
7. The World bank and the poverty of nations/catherine. New york henry Holt, 1996
8. An introduction to banking: Principles, strategy and risk manajment/Moorand Choudhry. Chichester; Johnand Sons, Inc, 2018